

U s t a w a

z dnia

obowiązująca w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem
Krakowskiem.

O urządzeniu Gmin i o Ordynacyi wyborczej dla Gmin.

Zgodnie z uchwałą Sejmu Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem wydaję na podstawie Ustawy z dnia 5. Marca 1862. l. 18. Dz. p. P., załączoną Ustawę gminną, i w związku z nią zostającą Ordynację wyborczą dla Gmin, i rozporządzam, co następuje:

Art. I.

Niniejsza Ustawa gminna i w związku z nią zostająca Ordynacja wyborcza dla Gmin obowiązują wszystkie gminy Mojego Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem, wyjąwszy stołeczne miasto Lwów, miasto Kraków, i te Gminy, dla których osobne statuta wydane zostaną.

Art. II.

Ustawa gminna i Ordynacja wyborcza dla Gmin wejdą w wykonanie po upływie 60 dni od dnia ich obwieszczenia.

Art. III.

Dopóki Reprezentacya powiatowa zaprowadzoną nie będzie, Wydział krajowy ma wykonywać prawa, Radzie powiatowej i Wydziałowi powiatowemu Ustawą gminną zastrzeżone.

Art. IV.

Przeprowadzenie téj Ustawy polecam Mojemu Ministrowi Stanu.

I.

Ustawa gminna

dla Królestwa Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiém.

Dział I.

O Gminie w ogólności.

§. 1.

Gmina.

Osada (wieś, miasteczko, miasto), mająca obecnie własny zarząd gminny, stanowi Gminę.

§. 2.

Połączenie.

Gminy do tego samego powiatu politycznego należące, mogą się za przyzwoleniem Rady powiatowej łączyć w jedną Gminę tak, aby jako osobne Gminy istnieć przestały; jeżeli polityczna Władza krajowa ze względów publicznych nie przeciw temu nie zarzuci.

Gminy, połączyć się mające, winny jednak poprzednio zawrzeć umowę co do posiadania i użytkowania swęj własności, tudzież swych zakładów i funduszów.

§. 3.

Rozłączenie.

Osady, w jedną Gminę połączone, tylko mocą Ustawy krajowej rozłączone być mogą.

§. 4.

Zmiana granic.

Do zmiany granic Gminy potrzeba przyzwolenia Rady powiatowej, które udzieloném być może tylko za poprzedniém oświadczeniem politycznej Władzy krajowej, iż przeciw temu ze względów publicznych nie ma nic do zarzucenia.

§. 5.

Każda nieruchomość musi należeć do związku pewnej Gminy.

Wyjęte są: rezydencye, zamki i inne budynki z przynależnemi ogrodami i parkami, przeznaczone

na mieszkanie, lub tylko na czasowy pobyt Cesarza i Najjaśniejszego Dworu.

Stosunki obszarów dworskich określone są ustawą z dnia
o obszarach dworskich.

Dział II.

O członkach Gminy.

§. 6.

Członkowie Gminy, i obcy.

Członkami Gminy są:

- a) Osoby, mające w Gminie prawo przynależności (przynależni do Gminy);
- b) Uczestnicy, t. j. osoby, nie mające w Gminie prawa przynależności, jeżeli w granicach Gminy majątek nieruchomy posiadają, lub jeżeli od przedsiębiorstwa zarobkowego samoistnie wykonywanego, albo od dochodu, bezpośredni podatek w Gminie opłacają.

Pod temi warunkami należą do uczestników Gminy także korporacje, stowarzyszenia, zakłady i fundacje.

Wszystkie inne osoby w Gminie są obcemi.

§. 7.

Przynależność do Gminy.

Stosunki przynależności do Gminy, określone są ustawą z dnia 3. Grudnia 1865. Dz. pr. P. L. 105.

Za nadanie prawa przynależności do Gminy (przyjęcie do związku Gminy) może gmina pobierać opłatę, nie przewyższającą sumy 10 złr. w. a.

§. 8.

Obywatele miejscy i honorowi.

Obywatelami miejskimi są ci, którym Gmina miasta prawo obywatelstwa nadała.

Obywatelstwo miejskie tylko przynależnym do Gminy nadawane być może.

Za nadanie obywatelstwa może Gmina pobierać opłatę.

Gminy miast mogą w uznaniu zasług publicznych nadawać obywatelstwo honorowe osobom, będącym obywatelami Państwa Austriackiego.

§. 9.

Prawa i obowiązki członków Gminy.

Członkom Gminy służy prawo swobodnego pobytu w gminie. Mają oni udział, podług postanowień niniejszej ustawy, tak w prawach i korzyściach, jakoteż w obowiązkach i ciężarach Gminy.

Przynależni do Gminy mają nadto w razie zubożenia i nieudolności do pracy prawo do wsparcia, stosownie do ustawy z dnia 3. Grudnia 1863. (Dz. p. P. L. 105).

Obywatelom miejskim zastrzega się prawo do udziału w fundacyach i zakładach, osobno dla nich utworzonych.

Obywatelstwo honorowe nadaje prawa uczestników Gminy, ale nie nakłada udziału w ich obowiązkach.

§. 10.

Prawo pobytu w Gminie.

Obcym, którzy się z swą przynależności do pewnej Gminy wykażą, lub przynajmniej dowiodą, iż poczynili potrzebne kroki ku wykazaniu swą przynależności, nie może Gmina wzbronić pobytu w swym obrębie, dopóki tak oni, jak i mieszkający z nimi członkowie ich rodzin nieskazitelny żywot prowadzą, i nie stają się ciężarem dobroczynności publicznej.

Jeżeli obcy rozporządzeniem Gminy w tej mierze czuje się pokrzywdzonym, służy mu prawo odwołania się do politycznej Władzy powiatowej.

§. 11.

Utrzymanie prywatnych stosunków prawnych.

Niniejsza ustawa nie narusza prywatnych stosunków prawnych w ogóle, a w szczególności praw własności i użytkowania, służących bądź pojedynczym członkom Gminy, bądź też pojedynczym miejscowościom, częściom Gminy, lub całym klasom mieszkańców.

Dział III.

O Reprezentacji gminnej.

§. 12.

Gminę reprezentuje w jej sprawach Rada gminna i zwierzchność gminna.

Skład Rady gminnej.

§. 13.

Rada gminna składa się z członków wybranych i z członków, bez wyboru do niej należących (Radnych).

W miastach jednak Rada składa się tylko z członków wybranych.

Liczba Radnych wybranych.

§. 14.

W Gminach, w których liczba członków do wyboru uprawnionych nie przenosi 50, wybieranych będzie 8 Radnych; w Gminach zaś liczących

51 do	200 do	wyboru	uprawnionych	członków	12
201 "	400 "	"	"	"	18
401 "	600 "	"	"	"	24
601 "	1000 "	"	"	"	50
a nad	1000 "	"	"	"	56

Radnych.

Do zastępowania Radnych ubytych, lub nie mogących brać udziału w czynnościach Rady, wybrani będą zastępcy, których liczba wynosić ma połowę liczby Radnych.

§. 15.

Radnych i ich zastępców (§. 14.) obierają członkowie Gminy, uprawnieni do wyboru.

Bliższe postanowienia o uprawnieniu do wyboru, o obiciralności i postępowaniu przy wyborach, zawiera Ordynacya wyborcza dla Gmin.

§. 16.

Każdy członek Gminy, opłacający przynajmniej szóstą część całej sumy podatków bezpośrednich, w Gminie do opłaty przypisanych, niemniej każdy posiadacz wcielonej do Gminy majątności ziemskiej, jako osobne ciało w tabuli krajowej zapisanej, chociażby wspomnionęj ilości podatków w Gminie nie opłacał, ma prawo nawet bez wyboru być członkiem Rady gminnej, jeżeli jest obywatelem Państwa Austryackiego, i nie zachodzi względem niego żadna okoliczność, wykluczająca lub wyłączająca, wskazana w §§. 5, 10, 11. Ordynacyi wyborczej dla Gmin.

Za osobę nie używającą własnowolności, wykonuje to prawo jej prawny zastępca, lub tegoż pełnomocnik.

Wojskowi w czynnej służbie, i kobiety, jeżeli chcą z tego prawa korzystać, muszą — wszystkie zaś inne osoby, mające to prawo, mogą — je wykonywać przez pełnomocników.

Współposiadacze realności umocowują do wejścia w skład Rady gminnej jednego zpośród siebie, lub inną osobę.

Radnego bez wyboru nie może zastępować, kto nie jest obywatelem Państwa Austryackiego, nie używa własnowolności, lub względem kogo zachodzą okoliczności wykluczające lub wyłączające, w §§. 3, 10, 11. Ordynacyi wyborczej dla Gmin wskazane.

Zastępca może tylko jedną osobę zastępować. Jeżeli zastępca już co do swojej osoby należy do Rady gminnej, głos jego przy głosowaniu podwójnie ma być liczony.

§. 17.

Radni bez wyboru, nie będą wliczani do liczby Radnych, w §. 14. ustanowionej.

Wybór Radnych.

Radni bez wyboru.

Radny bez wyboru, który także przez wybór został do Rady powołany, ma albo przyjąć wybór, albo korzystać z prawa przysługującego mu podług §. 16.

§. 18.

Zwierzchność gminna składa się z Naczelnika Gminy (Burmistrza, Wójta,) i przynajmniej z dwóch Radnych, jemu przydanych (assessorów, przysiężnych).

Gdzie tego rozmiar czynności i stosunki wymagają, może Rada gminna liczbę assessorów lub przysiężnych odpowiednio powiększyć, wszakże o tyle tylko, ażeby ich liczba trzeciej części liczby Radnych nie przewyższała.

Członkowie zwierzchności gminnej należą także do Rady gminnej, i są objęci w liczbie jej członków.

§. 19.

Naczelnika Gminy, tudzież assessorów lub przysiężnych wybiera Rada gminna z grona swojego.

Zastępcę naczelnika Gminy wybiera Rada gminna z grona assessorów lub przysiężnych.

Bliższe postanowienia w tej mierze zawiera Ordynacya wyborcza dla Gmin.

§. 20.

Każdy podług przepisów wybrany członek gminy winien przyjąć wybór, bądź na członka Rady gminnej, lub tegoż zastępcę, bądź na członka zwierzchności gminnej.

Prawo wymówienia się od przyjęcia wyboru służy tylko:

- a) duchownym wszelkiego wyznania i nauczycielom publicznym;
- b) urzędnikom i sługom c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszków publicznych, dopóki w czynnej służbie zostają;
- c) wojskowym, chociażby w czynnej służbie nie zostającym;
- d) osobom liczącym przeszło 60 lat życia;
- e) tym, którzy przez cały jeden peryod wyborczy piastowali posadę w zwierzchności gminnej, jednak tylko na peryod bezpośrednio następujący;
- f) tym, którym ułomności fizyczne, lub znacznie i trwale nadwątlone zdrowie, nie pozwalają obowiązków urzędowych wykonywać;
- g) tym, którzy z powodu zwykłego zatrudnienia, corocznie często, lub przez dłuższy czas nie bywają w Gminie obecni.
- h) zostającym w służbie prywatnej, jeżeliby przez przyjęcie wyboru w stosunku swoim służbowym uszczerbku doznać mogli;

Dot. Jaz.

Skład zwierzchności gminnej.

Wybór zwierzchności gminnej.

Obowiązek przyjęcia wyboru.

i) tym, którzy podług §. 16. mają prawo należeć bez wyboru do Rady gminnej.

Kto bez takiego uwalniającego powodu wzbrania się przyjąć wybór, lub przyjęty urząd dalej sprawować, podpada karze pieniężnej, którą Rada gminna aż do wysokości 50 złr. w. a. wymierzyć może.

Przeciw takiemu orzeczeniu Rady służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

Kara pieniężna wpływa do kasy gminnej.

§. 21.

Peryod wyborczy.

Członkowie Rady i ich zastępcy, tudzież członkowie zwierzchności gminnej obierani będą na lat trzy. Wszakże po upływie tego czasu pozostają oni w urzędzie aż do ukonstytuowaniu się nowej Reprezentacji gminnej.

Ustępujący mogą być nanowo wybrani, jeżeli przeszkoda prawna nie zachodzi.

§. 22.

Wybory uzupełniające.

W razie opróżnienia w ciągu trzechletniego peryodu posady naczelnika Gminy, jego zastępcy, assessora lub przysiężnego, winna Rada najpóźniej do dnia 14 wybrać w jego miejsce innego na czas jeszcze pozostały.

W miejsce Radnego, ubywającego przed końcem peryodu, lub nie mogącego czasowo brać udziału w czynnościach Rady, powoła naczelnik Gminy do Rady tego zastępcę, który największą ilość głosów otrzymał w tém samym kole wyborczém, w którym Radny, mający być zastąpionym wybrany został. W razie równości głosów rozstrzyga los.

Gdyby jednak tyle Radnych brakowało, iżby liczba przez jedno koło wyborcze wybranych nawet przez powołanie z tegoż koła zastępców uzupełniona być nie mogła, natenczas winno toż koło wyborcze przedsięwziąć niezwłocznie na podstawie ostatniej listy wyborczej wybór uzupełniający na dalszy ciąg peryodu wyborczego.

§. 23.

Przyrzeczenie.

Naczelnik Gminy, tudzież assesorowie lub przysiężni, winni w miejsce przysięgi złożyć przy objęciu urzędu w ręce Naczelnika Władzy powiatowej lub jego delegata, w obecności delegata Wydziału powiatowego i delegatów Rady gminnej przyrzeczenie, iż zachowają Cesarzowi wierność i posłuszeństwo, przestrzegają będą ustaw, i wypełniają sumiennie obowiązki swoje.

§. 24.

Placa.

Urząd Radnego i jego zastępcy jest bezpłatny.

Rada gminna uchwala, czy i jakie wynagrodzenie od Gminy pobierać mają Naczelnik, jego zastępca i assessorowie lub przysiężni.

Wszystkim członkom Rady i zwierzchności gminnej należy się od Gminy wynagrodzenie za wszelkie wydatki, połączone z ich urzędowaniem.

§. 25.

Ustąpienie z posady.

Za przyzwoleniem Rady gminnej może każdy członek Reprezentacji gminnej urząd swój złożyć.

Członek Reprezentacji gminnej lub jego zastępca traci swój urząd, jeżeli zajdzie, lub wiadomą się stanie okoliczność, któraby pierwotnie jego obieralności lub uprawnieniu na członka Rady bez wyboru stała na przeszkodzie.

Jeżeli członek Reprezentacji gminnej lub jego zastępca popadnie w śledztwo z powodu jednego z czynów karygodnych w §. §. 3. i 44. Ord. wyb. dla Gmin wskazanych, lub jeżeli do jego majątku konkurs ogłoszony, albo postępowanie ugodne zarządzone zostanie, wtedy nie będzie mógł sprawować swego urzędu, dopóki trwa to postępowanie karne, krydalne lub ugodne.

Dział IV.**O zakresie działania Gminy.****Rozdział pierwszy.****O zakresie działania Gminy w ogólności.**

§. 26.

Zakres działania Gminy jest:

- a) własny, i
- b) poruczony.

§. 27.

Własny zakres działania.

Własny zakres działania, t. j. zakres, w którym Gmina z zachowaniem ustaw samodzielnie zarządzać i rozporządzać może, obejmuje w ogóle wszystko, co bezpośrednio dotyczy interesu Gminy, i w jej granicach własnymi jej siłami załatwionem i przeprowadzonym być może.

W myśl tego należą do własnego zakresu działania Gminy w szczególności:

- a) wolny zarząd majątkiem gminnym, i załatwienie spraw, odnoszących się do zwiąku gminy;
- b) czuwanie nad bezpieczeństwem osób i ich mienia;
- c) staranie o zakładanie i utrzymanie gminnych dróg, mostów, ulic i placów, niemniej o bezpieczeństwo i łatwość komunikacji po drogach i wodach;
- d) policja polowa;
- e) dozór policyjny nad przedmiotami żywności, nad targami, nad miarą i wagą;
- f) policja zdrowia;
- g) policja nad czeladzią i wyrobnikami, niemniej wykonywanie przepisów o czeladzi służebnej;
- h) policyjny dozór nad obyczajnością publiczną;
- i) sprawy ubogich, opieka nad zakładami dobroczynnymi Gminy, zapobieganie żebractwu;
- k) policja ogniowa, policja budownictwa, wykonywanie przepisów porządku budowniczego, i udzielanie policyjnego pozwolenia na budowy;
- l) ustawą oznaczyć się mający wpływ na szkoły średnie, przez Gminę utrzymywane, i na szkoły ludowe; staranie o zakładanie, uposażenie i utrzymywanie szkół ludowych z uwzględnieniem istniejących jeszcze patronatów szkolnych i przepisów konkurencyi do szkół;
- m) jednanie strón w sporze będących przez mężów zaufania z Gminy wybranych;
- n) przedsiębranie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji.

Z wyższych względów Państwa mogą pewne czynności policyi miejscowej w pojedynczych Gminach w drodze ustawy przekazane być osobnym organom rządowym.

§. 28.

Poruczony zakres działania.

Ustawy określają poruczony zakres działania Gminy, t. j. jej obowiązek do współdziałania w sprawach publicznej administracji.

Rozdział drugi.

O zakresie działania Rady gminnej.

§. 29.

Rada gminna jest w sprawach Gminy organem uchwalającym i nadzorującym.

Władza wykonawcza jej nie przysłuży.

§. 50.

Sprawy gospodarstwa Gminy.

W sprawach gospodarstwa Gminy należą do obrad i uchwał Rady:

- a) wszelkie rozporządzenia względem zakładowego majątku i dobra Gminy;
- b) postanowienia o sposobie użytkowania i zarządu tego majątku i dobra; wydzierżawienie, wynajęcie, lokowanie kapitałów;
- c) uchwalanie budżetu rocznego; staranie o pokrycie niedoboru;
- d) sprawdzenie i załatwienie rachunku rocznego;
- e) przyzwalanie na rozpoczęcie sporów prawnych, i na odstąpienie od nich; zatwierdzanie ugód spór umarzających; ustanawianie zastępców prawnych;
- f) w ogóle wszelkie sprawy, nie należące do zwyczajnego zarządu majątkiem, i te, które sobie Rada względem tego zarządu zastrzeże.

§. 51.

Rada winna przydać zwierzchności gminnej służbę potrzebną do załatwiania czynności wypływających z własnego i poruczonego zakresu działania.

Jeżeli Rada uzna potrzebę ustanowienia posad urzędowych lub służbowych, wtedy uchwali liczbę i płacę urzędników i służ, orzecze o warunkach i sposobie ich imianowania, i o ich zaopatrzeniu.

§. 52.

O ile sprawowanie policji miejscowej nie jest mocą ustawy przekazane organom rządowym, może Rada w granicach istniejących ustaw, wydawać obowiązujące w obrębie Gminy przepisy, dotyczące się policji miejscowej, i za przekroczenie tychże zagrażać karą pieniężną aż do wysokości 15 złr., lub w razie niemożności uiszczenia kary pieniężnej, karą aresztu do 5 dni.

§. 53.

Rada winna uchwalać środki pieniężne na utrzymanie zakładów i urzędów policji miejscowej, i jest odpowiedzialną za wszelkie zaniedbanie w tej mierze pochodzące z jej winy.

§. 54.

Gdyby kto poniósł szkodę z powodu zaniedbania przez Gminę obowiązków, względem policji miejscowej na niej ciążących, winna Gmina poniesioną szkodę wynagrodzić. W szczególności obowiązana jest Gmina wynagrodzić szkodę, wyrządzoną w jej obrębie przez gwałt publiczny, przy zbiegowisku dokonany, jeżeliby ani jeden ze sprawców nie był schwytany, a na Gminie ciążyła wina niedbałości w zapobieżeniu temu gwałtowi.

Ustanowienie służby.

Sprawy policji miejscowej.

Odpowiedzialność Gminy.

Orzeczenie względem obowiązku wynagrodzenia szkody, wyda polityczna Władza powiatowa, za poprzedniem wysłuchaniem Wydziału powiatowego. Jeżeli co do wysokości wynagrodzenia porozumienie się między Gminą i poszkodowanym nie nastąpi, wynagrodzenie to ma być poszukiwanem zwykłą drogą prawa.

§. 35.

Rada winna czuwać nad tém, aby ubodzy w miarę ustaw zaopatrzeni byli.

Gdyby zakłady i fundusze na ten cel przeznaczone nie wystarczały, Rada postara się o potrzebne środki, i może oznaczyć sposób ich użycia.

Zaopatrzenie ubogich.

§. 36.

Rada gminna ma na żądanie politycznej Władzy powiatowej, albo na żądanie Rady powiatowej, lub Wydziału powiatowego, udzielać swojego zdania.

Udzielanie zdania.

§. 37.

Rada rozstrzyga zażalenia przeciw rozporządzeniom zwierzchności gminnej w sprawach własnego zakresu działania.

W jakich przypadkach takie zażalenia, polityczna władza powiatowa rozstrzyga, stanowi §. 106.

Rozstrzyganie zażaleń.

§. 38.

Rada nadzoruje urzędowanie zwierzchności gminnej.

Rada ma prawo ustanawiać osobne komisye tak w tym celu, jakoteż do nadzorowania przedsiębiorstw gminnych, niemniej do udzielania zdań i przedstawienia wniosków w sprawach gminnych.

Do takich komisyj powoływać może Rada także mężów zaufania zpoza grona swego.

Rada winna zarządzać w ciągu roku kilkakrotnie rewizją kasy.

Nadzorowanie zwierzchności gminnej.

§. 39.

Postanowienia §. 30., 31. i 38 dotyczą także zakładów Gminy, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Zakłady gminne.

§. 40.

Dalsze uchwały Radzie zastrzeżone.

Do zakresu działania Rady należy dalej:

a) wybór członków zwierzchności gminnej;

- b) nadawanie prawa przynależności do Gminy; nadawanie obywatelstwa miejskiego i honorowego; ustanawianie opłaty za nadanie prawa przynależności i obywatelstwa miejskiego (§§. 7. i 8.);
- c) wykonywanie przysługującego Gminie prawa patronatu lub prezentowania, nadawania miejsc fundacyjnych, nie uwłaczając jednak prawom, na różnicy wyznań opartym;
- d) uchwalanie w sprawach, odnoszących się do umów Gminy z innymi Gminami lub z posiadaczami obszarów dworskich co do stosunków wskazanych w §§. 2., 3., 4., 95., 96., 97. tej ustawy i w §§. 2., 3. ustawy z dnia o Obszarach dworskich;
- e) wybór mężów zaufania do jednania strón (§. 27. ustęp 12).

§. 41.

Rada zbiera się na posiedzenie, ile razy zajdzie tego potrzeba, najmniej jednak raz na kwartał.

Naczelnik Gminy, lub w razie przeszkody jego zastępca zwołuje Radę na posiedzenie; każde posiedzenie, które nie jest tym sposobem zwołane, jest nieprawne, a powzięte na niem uchwały są nieważne.

Naczelnik Gminy musi zwołać Radę, jeżeli tego zażąda przynajmniej trzecia część Radnych, lub polityczna Władza powiatowa, albo też Rada powiatowa, lub Wydział powiatowy.

§. 42.

Rada nie może powziąć uchwały, jeżeli więcej niż połowa Radnych nie jest na posiedzeniu obecna. Do uchwały stanowiącej budżet, jako też do uchwały podlegającej wyższemu zatwierdzeniu, potrzebną jest obecność dwóch trzecich części Radnych.

Jeżeli na posiedzenie nie zbierze się ilość Radnych, potrzebna do powzięcia uchwał, winien naczelnik Gminy zwołać Radę powtórnie i zarazem zawzwać zastępców.

Na każdego Radnego i zastępcę, który nie stawia się na to drugie posiedzenie, i nie usprawiedliwi swojej nieobecności, może Naczelnik orzec karę pieniężną aż do wysokości 10 złr. w. a., i takową na rzecz Gminy ściągnąć.

Przeciw takiemu orzeczeniu Naczelnika służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

O komplecie Rady, potrzebnym do wyboru zwierzchności gminnej stanowi Ordynacya wyborcza dla Gmin.

§. 43.

Jeżeli przedmiotem obrady i uchwały jest urzędowanie członka zwierzchności gminnej, lub Rady

Zwołanie Rady.

Komplet do uchwał.

Przeszkody uczestniczenia w obradach.

gminnej, winien członek ten wstrzymać się od głosowania, a na żądanie Rady oddalić się przed głosowaniem, musi jednak na wezwanie Rady stawić się dla udzielenia żądanych objaśnień.

§. 44.

Członek zwierzchności lub Rady gminnej, nie może być obecnym na posiedzeniu, jeżeli przedmiot obrady lub uchwały dotyczy jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób, z nim w pierwszym lub w drugim stopniu spokrewnionych lub powinowaconych.

§. 45.

Na posiedzeniach przewodniczy Naczelnik Gminy, a w razie przeszkody, jego zastępca. Posiedzenie, bez zachowania tego przepisu odbyte, jest nieważne.

Przewodniczący zagaja i zamyka posiedzenie, kieruje rozprawami, i przestrzega porządku w zgromadzeniu.

§. 46.

Warunki ważności uchwał.

Do ważności uchwały potrzebną jest bezwzględna większość głosów obecnych Radnych. Przewodniczący głosuje przy wyborach. Prócz tego głosuje on tylko w razie równości głosów, a wtedy to zdanie staje się uchwałą, które z doliczeniem jego głosu większość bezwzględna otrzymała.

Głosowanie odbywa się jawnie; wolno jest jednak Radzie uchwalić głosowanie tajne.

§. 47.

Jawność posiedzeń.

Posiedzenia Rady odbywają się publicznie; wyjątkowo jednak może Rada uchwalić posiedzenie tajne. Posiedzenia, na których przedmiotem obrad są budżet lub rachunki, są w każdym razie publiczne.

Gdyby publiczność mieszała się do obrad, lub w inny sposób przeszkadzała obradom, Przewodniczący ma prawo i obowiązek, po uprzednim bezskutecznym napomnienu, nakazać wydalenie publiczności z miejsca posiedzeń.

W domach szynkownych posiedzeń Rady odbywać nie wolno.

§. 48.

Księga uchwał.

Uchwały Rady z każdego posiedzenia będą zapisywane w księgi uchwał. Zapis ten ma być stwierdzony podpisem Przewodniczącego, dwóch Radnych i

pisarza. Każdemu członkowi Gminy wolno jest przeglądać te księgi.

§. 49.

Rada ma prawo w granicach ustaw uchwalić porządek czynności i postępowania dla siebie i dla urzędów gminnych.

Rozdział trzeci.

O zakresie działania zwierzchności gminnej.

§. 50.

Zwierzchność gminna jest w sprawach Gminy organem zarządzającym i wykonawczym.

§. 51.

Naczelnik gminy kieruje czynnościami zwierzchności gminnej, i nadzoruje takowe.

Assessorowie lub przysiężni winni są Naczelnikowi pomoc w urzędowaniu, i mają według jego zarządzenia i pod jego odpowiedzialnością wykonywać czynności, które im poruczy.

Jeżeli dla jakiegokolwiek przeszkody Naczelnik nie urzęduje, wszystkie jego prawa i obowiązki przechodzą na jego zastępcę.

§. 52.

Naczelnikowi podlegają urzędnicy i słudzy Gminy: on wykonywa nad nimi władzę dyscyplinarną.

Naczelnik może suspendować w urzędowaniu nawet takich urzędników i takie sługi, których mianowanie Rada sobie zastrzegła; prawo jednak oddalenia ich ze służby ma tylko Rada.

§. 53.

Do łatwiejszego sprawowania czynności policyi lub innych spraw miejscowych, może Rada dla pojedynczych części Gminy mianować delegatów z pomiędzy członków Gminy tamże zamieszkałych, do Rady obieralnych, którzyby Naczelnika w załatwianiu tych czynności wspierali.

Delegatów mianuje Rada na wniosek Naczelnika Gminy lub trzech Radnych.

Co do przyjęcia lub nieprzyjęcia tego mianowania, obowiązują przepisy §. 20.

Delegaci mają zastosować się przy sprawowaniu czynności do zarządzeń Naczelnika.

Regulamin.

Władza Naczelnika Gminy w ogólności.

Władza dyscyplinarna.

Mianowanie delegatów.

Reprezentacya na zewnątrz. Wydawanie dokumentów.

§. 54.

Naczelnik reprezentuje Gminę na zewnątrz.

Dokumenta, mocą których Gmina przyjmuje zobowiązania względem trzecich osób, muszą być podpisane przez Naczelnika i jednego assessora lub przysiężnego.

Dokument, dotyczący interesu, do którego zawarcia potrzebne jest przyzwolenie Rady lub wyższe zatwierdzenie, musi nadto być podpisany przez dwóch Radnych, i powołać się do tegoż przyzwolenia lub zatwierdzenia.

W każdym razie dokument, wydany imieniem Gminy, musi być zaopatrzony pieczęcią Gminy.

§. 55.

Wykonywanie i zawieszanie uchwał.

Naczelnik przygotowuje przedmioty przeznaczone pod rozpoznanie Rady.

Uchwały Rady, powzięte w sposób zgodny z ustawami, winien Naczelnik wykonać, a jeżeli wyższe onych zatwierdzenie jest potrzebnem, postarać się przedtém o to zatwierdzenie.

Jeżeli jednak Naczelnik mniema, że powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub że się sprzeciwia ustawom, natenczas obowiązany jest wstrzymać jej wykonanie, i udać się do politycznej władzy powiatowej o rozstrzygnięcie pytania, czy powzięta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się ustawom (§. 105.).

Polityczna władza powiatowa winna wydać to rozstrzygnięcie w ośmiu dniach, i jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania Gminy, zawiadomić równocześnie o rozstrzygnięciu Wydział powiatowy.

§. 56.

Zarząd majątku.

Naczelnik prowadzi zarząd majątku Gminy, nadzoruje użytkowanie i zarząd dobra gminnego, kieruje przedsiębiorstwami gminnymi, i czuwa nad ich wykonaniem, załatwia sprawy ubogich według ustaw i urzędzeń, i rozporządza w sprawach gminnych, nie należących do zakresu działania Rady.

Naczelnik zawiaduje zakładami gminnymi, i nadzoruje zakłady, własny zarząd mające, o ile akt fundacyi lub umowa nie zawierają innych postanowień.

Naczelnik zezwala na przedsięwzięcie dobrowolnej sprzedaży ruchomości drogą licytacji, i czuwa nad zachowaniem i ściśłem wypełnieniem istniejących w téj mierze przepisów.

§. 57.

Sprawowanie policyi miejscowej.

Do naczelnika Gminy należy odpowiednie ustawom i przepisom sprawowanie policyi miejscowej,

(§. 27.), o ile pojedyncze czynności także nie są przekazane w drodze ustawy organom rządowym.

Jest on obowiązany zarządzić wszystko, czego wymaga wykonanie policyi miejscowej, i postarać się o potrzebne do tego środki pieniężne.

W nagłych wypadkach nieszczęścia, n. p. przy pożarach lub powodziach i t. p. ma Naczelnik, prawo zarządzić wykonanie robót wszelkiego rodzaju o ile są niezbędne do usunięcia niebezpieczeństwa chwilowego, i zmusić do tych robót każdego zdolnego do nich członka Gminy, a nawet i obcych.

Gdyby środki policyi miejscowej w Gminie nie były dostateczne do zabezpieczenia dobra publicznego, (jak n. p. w razie epidemii), lub gdyby własne siły Gminy nie wystarczały do odwrócenia grożącego niebezpieczeństwa, Naczelnik winien zawiadomić o tym natychmiast polityczną Władzę powiatową.

§. 58.

Poruczony zakres działania.

Naczelnik załatwia wszystkie sprawy, należące do poruczonego zakresu działania Gminy w sposób ustawami przepisany, lub przez władzę wskazany. Jeżeli oznaczenie sposobu wykonania pozostawione jest w całości lub częściowo Gminie, Naczelnik winien zastosować się w tym względzie do uchwały Rady.

Wszakże w razach nadzwyczaj nagłych, gdzieby uchwała Rady bez szkody lub niebezpieczeństwa poprzednio nie mogła być zasiągnięta, może Naczelnik działać według własnego zdania, winien jednak następnie w jak najkrótszym czasie wyjednać sobie, za twierdzenie Rady.

Rząd może polecić załatwianie spraw, należących do poruczonego zakresu działania, w całości lub w części, na swój koszt organom własnym.

§. 59.

Zagrożenie karami.

Naczelnik ma wyjątkowo (§. 52.) prawo zagrożenia karą pieniężną do 3 złr., lub w razie niemożności uiszczenia tej kary, karą aresztu do 24 godzin, jeżeli tego wymaga wykonanie przepisu tymczasowego policyi miejscowej, nie dopuszczającego zwłoki.

§. 60.

Wykonywanie władzy karniej.

O ile w ustawach i przepisach, które dotyczą policyi miejscowej, należącój do zakresu działania Gminy (§. 27.) wyrzeczona jest sankcja karna, i o ile przekroczenia tych ustaw i przepisów nie podlegają ustawie karniej, służy Naczelnikowi Gminy wspólnie z dwoma assessorami lub przysiężnymi prawo orzekania kar za takie przekroczenia.

W ten sam sposób mają być także orzekane kary, zagrożone przez Radę Gminną (§. 52.), lub przez Naczelnika Gminy (§. 59.).

Tylko kary pieniężne, lub w razie niemożności ich uiszczenia, kary aresztu, mogą być orzekane.

Orzeczenie kary zapada większością głosów. W nagłych przypadkach może Naczelnik sam orzec karę, jednak tylko karę pieniężną.

Wszystkie orzeczenia kar mają być w osobną księgę wpisywane.

§. 61.

Tok instancyj.

Od orzeczeń wydanych podług §. 60. odwołać się można do politycznej Władzy powiatowej.

Jeżeli orzeczenia tyczą się duchownych, uznanych wyznań religijnych, nauczycieli publicznych, urzędników rządowych lub krajowych, zostających w czynnej służbie, członków Sejmu krajowego albo osób wchodzących bez wyboru do Rady gminnej (§. 16.), natenczas winien Naczelnik przedłożyć to orzeczenie politycznej Władzy powiatowej do poprzedniego zbadania i zatwierdzenia.

Przeznaczenie kar pieniężnych.

§. 62.

Kary pieniężne orzeczone podług §. §. 60. i 61. wpływają na rzecz ubogich miejscowych.

Przeszkody do urzędowania.

§. 63.

Członek zwierzchności gminnej nie może brać udziału w załatwieniu sprawy, dotyczącej jego własnych interesów prywatnych, lub też interesów jego żony, albo osób z nim w pierwszym lub w drugim stopniu spokrewnionych lub spowinowaconych.

Odpowiedzialność.

§. 64.

Naczelnik jest za swoje czynności urzędowe odpowiedzialnym Gminie. Co do poruczonego zakresu działania, jest on odpowiedzialnym także Rządowi.

Obok tej odpowiedzialności Naczelnika pozostaje nienaruszoną odpowiedzialność względem Gminy innych członków zwierzchności gminnej i delegatów (§. 55.), za zaniedbanie lub nienależyte wykonanie czynności przez Naczelnika im przekazanych.

Pretensye Gminy do wynagrodzenia szkód, pochodzące z odpowiedzialności orzeczonej w tym paragrafie, mają być poszukiwane zwykłą drogą prawa.

Dział V.

O gospodarstwie gminném, i o nakładaniu ciężarów na Gminę.

Inwentarz majątku.

§. 65.

Wszelka ruchoma i nieruchoma własność, niemniej wszelkie prawa i przywileje Gminy i jej zakładów, winne być utrzymywane w ciągłej widoczności zapomocą dokładnego inwentarza.

Inwentarz ten ma być spisany w ciągu pierwszego roku, po zaprowadzeniu niniejszej Ustawy, każda następna zmiana ma być w nim uwidoczniiona.

Każdemu członkowi Gminy wolno jest przejrzeć ten inwentarz.

§. 66.

Utrzymywanie majątku zakładowego.

Zakładowy majątek i dobro Gminy i jej zakładów mają być utrzymywane w całości i dobrym stanie.

Do podziału zakładowego majątku lub dobra między członków Gminy, potrzebna jest uchwała Sejmu krajowego.

§. 67.

Użytkowanie z majątku gminnego.

Majątek Gminy i jej zakładów, dochód przynosić mogący, ma być w ten sposób administrowany, aby przyniósł o ile można największy trwały dochód.

Nadwyżki roczne mają być użyte do pokrycia potrzeb w roku następnym, o ileby zaś na ten cel nie były potrzebne, należy je ulokować pożytecznie, i do majątku zakładowego przyłączyć.

§. 68.

Użytkowanie z dobra gminnego.

Co do tego, komu i w jakim rozmiarze służy udział w pożytkach dobra gminnego, trzymać się należy dotychczasowego niezaprzeczonego zwyczaju.

Jeżeli, i o ile nie istnieje taki niezaprzeczony zwyczaj, Rada gminna z uwzględnieniem istniejących specjalnych tytułów prawnych, uchwali postanowienie regulujące to uczestnictwo; przyczém może ustanowić opłatę za użytkowanie z dobra gminnego.

Nadwyżka dochodu z dobra gminnego, pozostająca po zaspokojeniu osób uprawnionych, wpływa do kasy gminnej.

§. 69.

Rok administracyjny.

Rok administracyjny Gminy zaczyna i kończy się równocześnie z rokiem administracyjnym Państwa.

Preliminarz i rachunki roczne.

§. 70.

Naczelnik Gminy winien corocznie ułożyć budżet Gminy i zakładów gminnych, na następny rok administracyjny.

Rada ma ten budżet uchwalić najpóźniej na miesiąc przed rozpoczęciem roku.

Rachunki z przychodów i wydatków Gminy i zakładów gminnych, winien Naczelnik najpóźniej we dwa miesiące po upływie roku administracyjnego przedłożyć Radzie do rozpoznania i załatwienia.

Tak budżet jako i rachunki roczne, zanim Radzie do rozpoznania przedstawione zostaną, winne być poprzednio najmniej przez dwa tygodnie złożone do przejrzania przez członków Gminy, tych zaś spostrzeżenia będą przy rozpoznaniu wzięte pod uwagę.

§. 71.

Przy zawiadywaniu majątkiem należy trzymać się ściśle uchwalonego budżetu. Na wydatki, które odłożyć się nie dadzą, a w dotyczącej rubryce budżetu nie znajdują całkowicie lub w części pokrycia, potrzebne jest przyzwolenie Rady.

W razach bardzo nagłych, w których poprzednio przyzwolenie bez wielkiej szkody i bez niebezpieczeństwa nie może być uzyskane, może Naczelnik Gminy opędzić potrzebny wydatek, winien jednak pod własną odpowiedzialnością wyjednać sobie w przeciągu ośmiu dni zatwierdzenie Rady.

Pokrycie wydatków:

1) Z Dochodów.

§. 72.

Wydatki na cele gminne mają być przede wszystkim pokrywane z dochodów Gminy.

Z majątku osobnego.

§. 75.

Jeżeli na pokrycie pewnych wydatków przeznaczony jest osobny majątek, należy przede wszystkim dochody z tego majątku na ten cel obracać.

Przeznaczenie tych dochodów nie może być zmienionym.

§. 74.

W Gminach złożonych z kilku osad.

W Gminach, złożonych z dwóch lub więcej osad albo miejscowości, wydatki przypadające na taką osadę lub miejscowość, która posiada własność swoją odrębną, opędzane będą dochodami z odrębnej własności do niej należącej; nadwyżka zaś z tych dochodów pozostaje jej wyłączną własnością.

Przepisy te nie mogą jednak naruszać praw, opartych na specjalnych tytułach.

§. 75.

Wydatki połączone z posiadaniem dobra gminnego.

Podatki i inne opłaty, tudzież koszta dozoru i uprawy, z posiadaniem i użytkowaniem dobra gminnego połączone, o ile do ich pokrycia dochody z dobra gminnego do kasy gminnej wpływające (§. 68.) nie wystarczają, mają być ponoszone przez uczestniczących w pożytkach z dobra gminnego, a to w miarę tego uczestnictwa.

§. 76.

Wydatki odrębne.

Wydatki dotyczące tylko interesu pojedynczych miejscowości, części Gminy, klas mieszkańców lub pojedynczych posiadaczy gruntu, domu, mają być ponoszone przez same tylko strony interesowane, o ile nie istnieją inne urządzenia obowiązujące.

§. 77.

2) Prestacje.

O ile dochody, w §. 72. oznaczone, nie wystarczają do pokrycia wydatków na cele gminne, może Rada nakładać:

- a) dodatki do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego;
- b) inne opłaty, nie należące do kategorii dodatków do podatków;
- c) usługi i roboty na potrzeby Gminy.

§. 78.

a) Dodatki do podatków.

Dodatki do podatków bezpośrednich mają być zazwyczaj na wszystkie w Gminie przypisane podatki bezpośrednie, i to na wszystkie równo (podług tej samej stopy procentowej) rozkładane.

Dodatki te mają być rozkładane równo w całym obrębie Gminy.

Wyjątki od tych przepisów objęte są w §§. 83., 84. i 85.

§. 79.

Dodatkiem do podatku konsumcyjnego można obciążać tylko konsumcyę w obrębie Gminy; nie można nim obciążać produkcji i obrotu handlowego.

§. 80.

Do nałożenia dodatków, przenoszących 10% podatków bezpośrednich, lub 20% podatku konsumcyjnego, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej.

Przyzwolenie to potrzebném jest nawet do nałożenia dodatków przenoszących 5% podatków bezpośrednich, jeżeli tego żąda jeden z członków należących do Rady gminnej podług §. 16. Żądanie to musi jednak być wniesione do Rady gminnej na tém posiedzeniu, na którym dodatek uchwalonym został, lub też do Naczelnika Gminy, najpóźniej w 8 dni po tém posiedzeniu.

Dotatki, przenoszące 25% podatków bezpośrednich, lub 50% podatku konsumcyjnego, mogą być tylko na mocy Ustawy krajowej nałożone.

§. 81.

Do zaprowadzenia opłat nienależnych do kategorii dodatków do podatków bezpośrednich, lub do podatku konsumcyjnego, jakoteż do podwyższenia istniejących już tego rodzaju opłat, potrzeba Ustawy krajowej.

§. 82.

Za uchwałą Rady mogą być wymagane posługi i roboty tak ciągłe jak ręczne.

Rada winna corocznie, na rok administracyjny następujący, ustanowić cenę dziennych posług i robót.

Posługi i roboty będą wymagane kolejno. Wyjąwszy nagłe wypadki wskazane w §. 57., wolno jest każdemu, wymagane od niego posługi, lub roboty, albo osobiście, albo przez zdolnego zastępcę wykonać, albo też wykupić się od nich, składając do kasy gminnej ich wartość obliczoną podług cen przez Radę ustanowionych.

§. 83.

Do opłacenia dodatków do podatków bezpośrednich, niemniej do posług i robót, nie mogą być pociągani:

- a) urzędnicy i słudzy c. k. Dworu, Państwa, kraju, Gminy, zakładów krajowych i gminnych, nauczyciele publiczni, wojskowi, jako też wdowy i sieroty tych osób, co do ich płac służbowych i pochodzących ze stosunku służbowego pensyj, prowizyj, zapomóg i innych poborów;
- b) pastérze dusz co do ich kongruij.

§. 84.

W Gminie złożonej z dwóch lub więcej osad albo miejscowości, pretaeje na odrębne potrzeby jednej z tych osad, mają być rozkładane tylko na obowiązanych w tej osadzie.

b) Inne opłaty.

e) Posługi i roboty.

Wyjątki.

Na pokrycie wspólnych wydatków takiej Gminy, dodatki do podatków bezpośrednich, o tyle tylko rozkładane być mogą na osadę lub miejscowość, mającą swą odrębną własność, o ile dochód z téjże nie pokryje przypadającej na taką osadę lub miejscowość części wspomnianych wydatków.

Przepisy te nie mogą jednak naruszać praw, opartych na specjalnych tytułach.

§. 85.

Do rozkładu dodatków na podatki bezpośrednie podług rozmaitej stopy procentowej, potrzebne jest przyzwolenie Rady powiatowej, jeżeli nie zachodzi przypadek w §. 84. wskazany.

§. 86.

Uchwała Rady, dotycząca prestacyj musi być w Gminie ogłoszona.

Jeżeli taka uchwała potrzebuje wyższego zatwierdzenia, wolno natenczas każdemu członkowi Gminy wnieść względem niej w ciągu ośmiu dni uwagi, które przy zasięgnięciu wyższego zatwierdzenia przedłożone być mają.

§. 87.

Dodatki do podatków mają być pobierane przez te same organa, i ściągane za pomocą tych samych środków co podatki.

Inne należności pieniężne, mające się uiszczać na cele gminne na podstawie ustawy lub prawomocnej uchwały Rady gminnej, niemniej kary pieniężne, orzeczone podług niniejszej ustawy, pobiera Naczelnik Gminy przez swoje organa, a w razie nieuiszczenia ściaga je w drodze egzekucyi na ruchomości w taki sam sposób, jak zaległości podatkowe.

Jeżeli obowiązany, nie wykupiwszy się od posługi lub roboty, wzbrania się ją wykonać, Naczelnik poleci wykonanie rzeczorędnej posługi lub roboty trzeciemu osobie na koszt obowiązanego, i ściagnie ten koszt w sposób, przepisany dla ściągania innych należności pieniężnych.

W nagłych wypadkach wskazanych w §. 57., mogą obowiązani wprost być zmuszeni do wypełnienia posług albo robót.

§. 88.

Konkurencyja do budowy kościelnych, parafialnych i szkolnych, tudzież do budowy dróg, jest przedmiotem osobnych ustaw.

Ogłoszenie uchwał, dotyczących prestacyj.

Pobór dodatków.

Konkurencyje.

Konkurencyje istniejące na pewne potrzeby, oparte na specjalnych tytułach prawnych, pozostają w swęj mocy.

Dział VI.

O zawiadywaniu specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej i izraelskiej.

§. 89.

Prawa ludności chrześcijańskiej i izraelskiej.

W Gminach składających się z ludności chrześcijańskiej i izraelskiej, pozostaje tak chrześcijańska, jak i izraelska ludność przy własności, posiadaniu i używaniu zakładów i funduszów, przeznaczonych wyłącznie na swoje własne cele religijne, naukowe i dobroczynne, i opędza z własnych zasobów wydatki na takie zakłady i inne cele religijne, naukowe i dobroczynne, w których wyłączny udział tylko jęj samęj przysługuje.

O ile jednak te wydatki dotychczas opędzane były z ogólnych dochodów Gminy, powinny one i nadal z tychże dochodów być opędzane.

§. 90.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności chrześcijańskiej.

Specjalne sprawy ludności chrześcijańskiej (§. 91.), o ile zawiadywanie nimi podług ustaw należy do Reprezentacyi gminnej, zawiadywane będą przez tę Reprezentacyę podług przepisów niniejszej ustawy, z tęm jednak ograniczeniem, że izraelicy członkowie Reprezentacyi (Rady i zwierzchności), gminnej w głosowaniu nad temi sprawami i w załatwianiu tych spraw w ogólności udziału mieć nie będą.

Do ważności uchwał Rady gminnej w sprawach tego rodzaju potrzebną jest obecność więcej niż połowy chrześcijańskich członków Rady, i bezwzględna większość głosów tychże członków.

§. 91.

Do specjalnych spraw ludności chrześcijańskiej należą:

- a) sprawy kościołów i innych miejsc religijnych; sprawy obrzędowe; wykonywanie prawa patronatu; prezentowanie lub mianowanie pastérzy dusz, nauczycieli religii i sług kościelnych;
- b) sprawy zakładów, fundacyj, stypendyów i innych funduszów, przeznaczonych dla chrześcijan lub na cele, w których tylko chrześcijanie udział mają;
- c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności chrześcijańskiej, lub przeznaczo-

nego dla tej ludności, lub też zostającego w jej używaniu.

§. 92.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności izraelskiej.

Zawiadywanie specjalnemi sprawami ludności izraelskiej pozostaje przy dotychczasowej zwierzchności religijnej tej ludności.

Do tych spraw należą:

- a) sprawy bożnic, śmętarzy; sprawy obrzędowe, mianowanie rabinów, kaznodziei, nauczycieli religii i służ obrzędowych;
- b) sprawy zakładów, fundacji, stypendyów i innych funduszy, przeznaczonych dla izraelitów, lub na cele, w których tylko izraelici udział mają;
- c) sprawy majątku, stanowiącego wyłączną własność ludności izraelskiej, lub przeznaczonego wyłącznie dla tej ludności, lub też zostającego w jej wyłącznym używaniu.

§. 93.

Prawa Reprezentacji Gminy.

Prawo Reprezentacji Gminy do nadzoru, o ile takowe służy jej w ogóle na mocy ustaw, pozostaje nienaruszonym także względem przedmiotów w §§. 91. i 92. wymienionych.

§. 94.

Nakładanie dodatków do podatków, jakoteż innych prestacji (§. 77.) na członków Gminy, na cele w §§. 91. i 92. wskazane, nastąpić może tylko za przyzwoleniem Rady gminnej, o ile ustawy specjalne nie stanowią inaczej.

Przeciw uchwałom Rady w tej mierze służyć te same środki prawne, co i przeciw innym jej uchwałom.

Dział VII.

O połączeniu Gmin dla wspólnego zawiadywania sprawami.

§. 95.

Dobrowolne połączenie.

Gminom należącym do tego samego powiatu politycznego, wolno jest połączyć się z innymi Gminami lub też i z obszarami dworskimi dla wspólnego zawiadywania wszystkimi, albo tylko niektórymi sprawami tak własnego (§. 27.), jako też poruczonego (§. 28.) zakresu działania.

Umowa co do sposobu wspólnego zawiadywania sprawami potrzebuje zatwierdzenia politycznej Władzy

krajowej, która to zatwierdzenie udziela w porozumieniu z Radą powiatową.

§. 96.

Przymusowe połączenie.

Gminy nie posiadające środków do wypełniania obowiązków, wypływających z poruczonego zakresu działania (§. 28.), mają być w tym celu na tak długo, jak długo ten stan trwa, drogą ustawy krajowej połączone z innymi Gminami do tego samego politycznego powiatu połączone.

Sposób wspólnego zawiadywania sprawami będzie Ustawą krajową oznaczony.

Jeżeli co do rozkładu dotyczących kosztów nie przyjdzie między połączonymi stronami do porozumienia, rozstrzyga Rada powiatowa.

§. 97.

Jeżeli Gminy łączą się z innymi Gminami lub z obszarami dworskimi dla wspólnych zakładów w specjalnych celach ich zakresu działania, wolno jest interesowanym stronom ustanowić organa, potrzebne do zawiadywania temi zakładami, i oznaczyć zakres działania tych organów.

Gdyby strony interesowane nie mogły pogodzić się w tej mierze, Wydział powiatowy wyda stosowne rozporządzenia.

Przepisy tej ustawy, odnoszące się do zakładów gminnych, tyczą się także takich wspólnych zakładów.

Dział VIII.

O nadzorze nad Gminami.

§. 98.

Rada powiatowa, a w jej zastępstwie Wydział powiatowy czuwa nad tem, aby zakładowy majątek i zakładowe dobro Gmin i zakładów gminnych nie zostały uszczuplone.

§. 99.

Przyzwolenie Rady powiatowej.

Do spraw, w których uchwały Rady gminnej muszą być przedkładane Radzie powiatowej do zatwierdzenia, należą prócz spraw wymienionych w §. §. 2., 4., 80., 85. i 95. także następujące :

- a) pozbywanie, zamiana, przestawianie, zastawianie, lub stałe obciążanie rzeczy, należących do zakładowego majątku, lub dobra Gminy albo zakładów;
- b) zaciąganie pożyczki lub przyjmowanie zobowiązania, jeżeli kwota pożyczki lub wartość cie-

- żaru, wynikającego z zobowiązania, łącznie z długami już istniejącymi przewyższa roczne dochody Gminy, a względnie zakładów gminnych;
- c) nabytki i przedsiębiorstwa, nie należące do zwykłego zarządu, jeżeli dla pokrycia wynikającego z nich wydatku, potrzeba zaciągnąć pożyczkę lub obciążać gminę rozkładami;
- d) wydzierżawianie na dłuższy czas, niż na lat 12, lub w inny sposób, niż przez publiczną licytację.

§. 100.

Uchwały Rady gminnej, do których ważności potrzeba przyzwolenia Sejmu, mają być podawane do Rady powiatowej, która je wraz z swoim zdaniem przez Wydział krajowy Sejmowi przedłoży.

§. 101.

Rekurs do Wydziału powiatowego.

Wydział powiatowy rozstrzyga rekursu przeciw uchwałom Rady gminnej, we wszystkich sprawach Gminie od Państwa nie poruczonych.

Przeciw dodatkom do podatków, rekurs o tyle zanoszonym być może, o ile dodatki te przechodzą wysokość ustawami dozwoloną, lub o ile w granicach tej wysokości nastąpił niestósowny rozkład.

Rekurs ma być wnoszony na ręce Naczelnika Gminy w nieprzekraczalnym terminie 14 dni, od dnia obwieszczenia uchwały, lub zawiadomienia o niej.

§. 102.

Władza dyscyplinarna nad zwierzchnością Gminy.

Wydział powiatowy może na członka zwierzchności gminnej, przekraczającego lub zaniedbującego swe obowiązki w sprawach własnego zakresu działania Gminy, nakładać kary aż do 20 złr. Kary te wpływają do kasy gminnej.

W razie cięższego przekroczenia lub ciągłego zaniedbywania obowiązków, może członek zwierzchności gminnej być złożony z urzędu przez polityczną Władzę krajową, w porozumieniu z Wydziałem powiatowym.

§. 103.

Mianowanie zastępcy dla Gminy.

Jeżeli w sprawie prywatnej, spornej między Gminą a pewną klasą członków Gminy, lub pojedynczymi jej członkami, Rada gminna ze względu na prywatny interes Radnych, nie byłaby bezstronna, Wydział powiatowy starać się będzie sprowadzić dobrowolną ugodę, gdyby zaś ta do skutku nie przyszła, przecznaży dla Gminy zastępcę, do przeprowadzenia sprawy drogą prawa.

Prawo Rządu do nadzoru i do wstrzymania uchwał.

§. 104.

Rządowi służy prawo nadzoru nad Gminami w tym kierunku, aby takowe swego zakresu działania nie przekraczały, i nie działały wbrew ustawom.

To prawo nadzoru wykonywa polityczna Władza powiatowa.

W tym celu może ona żądać udzielenia sobie uchwał Rady gminnej i potrzebnych wyjaśnień.

Przełożony Władzy politycznej lub jego delegowany ma także prawo być obecnym na posiedzeniach Rady gminnej, może jednak zabić głos tylko w ten czas, gdyby Rada zamierzała naruszyć ustawy lub przekroczyć swój zakres działania.

§. 105.

Polityczna Władza powiatowa ma prawo i obowiązek zakazać wykonania uchwały, powziętej przez Radę gminną, jeżeli ta uchwała przekracza zakres działania Rady, lub sprzeciwia się ustawom. Przeciw takiemu zakazowi służy rekurs do politycznej Władzy krajowej.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania Gminy, winna polityczna Władza powiatowa o wydanym zakazie zawiadomić równocześnie Wydział powiatowy.

§. 106.

Polityczna Władza powiatowa ma także rozstrzygać zażalenia, przeciw rozporządzeniom zwiérzchności gminnej, naruszającym lub mylnie zastósowującym ustawy, o ile te rozporządzenia nie są oparte na takich uchwałach Rady gminnej, względem których rozstrzyganie rekursów należy do Wydziału powiatowego (§. 101).

W sprawach poruczonego zakresu działania ma być rekurs w każdym razie do politycznej Władzy powiatowej wnoszony.

§. 107.

Środki zaradcze na koszt Gminy.

Jeżeli Rada gminna zaniedbuje albo wzbrania się dopełnić obowiązków, w moc ustaw na Gminie ciążyących, polityczna Władza powiatowa ma na koszt i stratę Gminy zarządzić środki zaradcze.

Jeżeli sprawa należy do własnego zakresu działania Gminy, a nie zachodzi przypadek nagłego niebezpieczeństwa, polityczna Władza powiatowa winna przed zarządzeniem środków zaradczych, porozumieć się z Wydziałem powiatowym.

§. 108.

Polityczna Władza powiatowa ma prawo nałożyć na Naczelnika Gminy, przekraczającego lub zaniedbującego swoje obowiązki w sprawach poruczonego zakresu działania, karę aż do 20 złr. Kara ta wpływa do kasy gminnej.

Jeżeli uchybienie obowiązków jest tego rodzaju, że sprawowanie czynności poruczonego zakresu działania nie może być dłużej zostawione Naczelnikowi Gminy bez narażenia dobra publicznego, i jeżeli Rada gminna na wezwanie temu nie zaradzi, może natomiast polityczna Władza powiatowa na czas trwania tego stanu, ustanowić na koszt Gminy inny organ do sprawowania rzeczonych czynności. Tak w tym razie, jak i w razach wskazanych w §. 107., należy postępywać z wszelką możliwą oszczędnością tak, aby Gmina więcej nad konieczną potrzebę obciążoną nie była.

§. 109.

Rozwiązanie Reprezentacyi gminnej.

Namiestnik może rozwiązać Reprezentację gminną. Gminie służy rekurs do właściwego Ministerstwa. Rekurs ten nie ma mocy wstrzymującej.

Najdalej w sześć tygodni po rozwiązaniu winien być rozpisany nowy wybór.

Namiestnictwo w porozumieniu się z Wydziałem powiatowym, zarządzi co potrzeba dla tymczasowego załatwiania spraw aż do wprowadzenia nowej Reprezentacyi gminnej.

III.

Ordynacya wyborcza dla Gmin

w Królestwie Galicyi i Lodomeryi z Wielkiem Księstwem Krakowskiem.

Dział I.

O wyborach członków Rady gminnej.

Rozdział pierwszy.

O prawie wybierania i obieralności.

§. 1.

Prawo wybierania.

Prawo wybierania mają:

- 1) członkowie Gminy, opłacający w niej przynajmniej od roku podatek bezpośredni ze swój realności, od przedsiębiorstwa zarobkowego albo od dochodu, jeżeli są obywatelami Państwa Austriackiego.
- 2) z pomiędzy przynależnych do Gminy bez względu na opłatę podatków;
 - a) obywatele miejscy;
 - b) pastérze dusz i inni duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich i przełożeni klasztorów;
 - c) rabini, kaznodzieje starozakonni;
 - d) urzędnicy c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszków publicznych;
 - e) oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, jeżeli są przeniesieni na stan stałego spoczynku, lub wzięli dymisyę z zastrzeżeniem charakteru wojskowego.
 - f) strony wojskowe bez tytułu oficerskiego, czy to w służbie zostające, czy pensyonowane, niemniej urzędnicy wojskowi, czy to w służbie zostający czy pensyonowani, o ile tak pierwsi jak drudzy nie należą do pewnego oddziału wojska;
 - g) adwokaci, notaryusze, doktorowie fakultetów, którzy otrzymali stopień akademieczny na jednym z uniwersytetów austriackich, magistrowie chirurgii i farmacyi;
 - h) przełożeni, oficerowie i nauczyciele znajdujących się w Gminie szkół i innych publicznych zakładów naukowych.
3. W miastach obywatele honorowi.

4. Państwo, kraj, korporacje, stowarzyszenia, spółki, zakłady i fundusze, jeżeli opłacają w Gminie przynajmniej od roku jeden z podatków w punkcie I. wymienionych.

§. 2.

Wyjątek co do wojskowych.

Wyłączeni od prawa wybierania są, zostający w służbie:

- a) oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, o ile nie należą do członków Gminy, wspomnianych w §. 16. Ust. gminnej;
- b) wojskowi, należący do szeregowców, i strony wojskowe niższych stopni, z wyjątkiem jednak rezerwistów nie powołanych.

§. 3.

Wykluczenie w skutek czynów karygodnych.

Dopóki Ustawa karną postanowioną nie będzie, czyli i na jak długo wyrokiem karnym orzeczoną ma być utrata prawa wybierania i obieralności, zostaje wykluczonym od prawa wybierania:

- a) kto został uznany winnym zbrodni;
- b) kto z powodu podejrzenia o zbrodnię został pociągnięty do śledztwa, dopóki śledztwo trwa;
- c) kto został uznany winnym przestępstwa kradzieży, oszustwa, przenievierzenia, lub udziału w jednym z tych przestępstw (§. §. 460., 461., 464. Ust. kar.)

§. 4.

Wykonanie prawa wybierania.

Uprawnieni do wybierania głosują osobiście.

Wyjątki od tego pravidła są następujące:

1. za osoby nie mające własnowolności głosują ich prawni zastępcy;
2. za żonę żyjącą z mężem głosuje mąż, za inne niewiasty głosują ich pełnomocnicy;
3. oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, jeżeli należą do członków Gminy w §. 16. Ust. gm. wspomnianych, mogą, dopóki w służbie zostają, głosować tylko przez pełnomocników;
4. osoby nieobecne w Gminie z powodu poruczonych im gminnych lub innych publicznych spraw, mogą głosować przez pełnomocników;
5. posiadacze realności lub przedsiębiorstwa zarobkowego, mogą, jeżeli są w innej Gminie osiedleni, upoważnić do głosowania w ich imieniu ustanowionego przez nich rządcę lub zawiadowcę.

§. 5.

Państwo, kraj, zakłady i fundusze publiczne, głosują przez osoby, które dotycząca Władza administracyjna do tego upoważni.

§. 6.

Za korporacye, stowarzyszenia i spółki głosują, ich prawem lub statutami oznaczeni zastępcy, albo mianowani przez nie pełnomocnicy.

§. 7.

Współposiadacze opodatkowanej realności mają wszyscy razem tylko jeden głos, i umocowują do głosowania jednego spośród siebie, lub inną osobę.

Jeżeli współposiadaczami są małżonkowie, z sobą żyjący, prawo wybierania wykonuje mąż.

Warunki zastępstwa

§. 8.

Zastępcą ani pełnomocnikiem być nie może, kto nie jest obywatelem Państwa Austryackiego, lub nie używa własnowolności, albo też jest wyjętym lub wykluczonym od prawa wybierania (§§. 2. i 3.)

Pełnomocnik może jednego tylko zastępować uprawnionego, i winien wykazać się pełnomocnictwem.

Obieralność.

§. 9.

Każdy członek Gminy, z wyjątkiem niewiast, może być obrany członkiem Rady gminnej lub zastępcą członka, jeżeli ma prawo wybierania, 24 lat życia ukończył i używa własnowolności.

Wyjątki.

§. 10.

Nie mogą być obranymi:

1. urzędnicy przełożonych władz politycznych, i urzędujących w Gminie rządowych władz policyjnych;
2. urzędnicy i słudzy Gminy i zakładów gminnych, dopóki w służbie zostają, a po wystąpieniu ze służby, dopóki nie zostaną załatwione rachunki, przez nich wskutek stosunku służbowego zdawane;
3. ubodzy, pobierający wsparcie z funduszków publicznych, czeladź służebna, osoby, które jako żyjące z dziennego zarobku lub jako pomocnicy przy rzemiosłach nie mają samoistnego utrzymania.

Wykluczenie wskutek czynów karygodnych.

§. 11.

Oprócz osób oznaczonych w §. 3., wykluczone są także od obieralności osoby:

- a) uznane winnymi przekroczenia, popełnione z chciwości lub przeciw obyczajności publicznej;

- b) uznane winnymi przestępstwa, popełnionego z chęciwości, lub wskazanego w §§. 501., 504., 511., 512., 515. i 516. ust. kar. przestępstwa przeciw obyczajności publicznej;
- c) do których majątku ogłoszono konkurs, lub względem których majątku zarządzono postępowanie ugodne, dopóki trwa postępowanie konkursowe lub ugodne, a po ukończeniu takiego postępowania, jeżeli dłużnik został uznany winnym przekroczenia podług §. 486. ust. kar.;
- d) złożone z urzędu lub oddalone ze służby publicznej za przekroczenie dyscyplinarne popełnione z chęciwości.

Rozdział drugi.

O przygotowaniu do wyborów.

§. 12.

Spis wyborców.

Przed wyborami do Rady gminnej ma Naczelnik Gminy ułożyć spis członków Gminy, uprawnionych do głosowania.

Na czele tego spisu umieszczeni być mają obywatele honorowi, dalej ci do Gminy przynależni, którzy według §. 14. należą do pierwszego koła wyborczego; następnie członkowie Gminy (§. 1. pod 1., 2. i 4.), którzy opłacają w Gminie podatek bezpośredni, a to w takim porządku, w jakim następują po sobie opłacane przez nich kwoty podatkowe, podług ich wysokości, poczynając od najwyższej; na koniec owi do Gminy przynależni, a według §. 1. pod 2. do głosowania uprawnieni, którzy żadnego w Gminie podatku nie opłacają, i do pierwszego koła wyborczego nie należą.

Obok nazwiska każdego uprawnionego, ma być wyrażona przypisana jemu w Gminie roczna należność podatkowa.

Jeżeli kilku uprawnionych równe kwoty podatkowe opłaca, starszy wiekiem ma poprzedzać młodszego.

Na końcu spisu mają być zebrane w jedną sumę kwoty podatkowe, przez wszystkich uprawnionych opłacane.

§. 13.

Koła wyborcze.

Na podstawie spisu wyborców będą tworzone koła wyborcze.

W Gminach, w których liczba wyborców nieprzenosi 50, będą utworzone dwa, we wszystkich innych Gminach trzy koła wyborcze.

W tym celu suma kwot podatkowych, wykazana w spisie, będzie w pierwszym razie na dwie, w drugim razie na trzy równe części podzielona.

Jeżeli są tylko dwa koła wyborcze, ci do głosowania uprawnieni członkowie Gminy, którzy według porządku, w jakim są spisani, opłacają pierwszą połowę sumy kwot podatkowych, należą do pierwszego, wszyscy inni do drugiego koła wyborczego.

Jeżeli są trzy koła wyborcze, natenczas ci wyborcy, którzy według porządku, w jakim są w spisie umieszczeni, opłacają pierwszą część sumy kwot podatkowych, należą do pierwszego, ci, którzy drugą część opłacają, należą do drugiego, nakoniec ci, którzy opłacają część trzecią, należą do trzeciego koła wyborczego.

Jeżeli przy tworzeniu kół wyborczych suma kwot podatkowych nie da się należycie podzielić, tak, iż kwota przez jednego z uprawnionych opłacana nie może być całkowicie do jednej z części wliczona, należy takiego uprawnionego zaliczyć do tego koła wyborczego, na które przypada większa część opłacanej przez niego kwoty.

§. 14.

Zaliczenie uprawnionych bez względu na podatek.

Obywatele honorowi, i z pomiędzy przynależnych w §. 1. pod 2. wymienionych: duchowni świeccy wyznań chrześcijańskich, przełożeni klasztorów, rabini starozakonni, przełożeni zakładów naukowych, i profesorowie, adwokaci, notaryusze, osoby posiadające stopień akademicki, niemniej należący do IX. lub wyższej klasy dyet urzędnicy c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów i funduszków publicznych, oficerowie i strony wojskowe z tytułem oficerskim, należą do pierwszego koła wyborczego. Inne osoby w §. 1. pod 2. wymienione, będą zaliczone do ostatniego koła wyborczego, jeżeli z powodu opłacanej kwoty podatkowej nie należą do jednego z kół wyższych.

§. 15.

Ilość Radnych i zastępców, przez każde koło wybrać się mających.

Każde koło wyborcze, bez względu na liczbę wyborców w niem głosujących wybiera, jeżeli są dwa koła, połowę, jeżeli jest trzy koła, trzecią część oznaczoną w §. 14. Ust. gmin. liczbą Radnych i zastępców.

Przynajmniej dwie trzecie części Radnych i zastępców, przez każde koło wybranych, powinno być wyznania chrześcijańskiego.

Lista wyborcza. Reklamacje.

Naczelnik Gminy ułoży dla każdego koła wyborczego osobny wykaz wyborców, do tego koła należących, t. j. listę wyborczą.

Te listy wraz z spisem wyborców (§. 12.) mają być najpóźniej na cztery tygodnie przed wyborami złożone w miejscu urzędowania zwiérzchności gminnej; każdemu członkowi Gminy służy prawo przeglądania takowych. Wyłożenie list do przeglądania ma być jednocześnie w Gminie obwieszzone, z oznaczeniem ośmiodniowego nieprzekraczalnego terminu do wnoszenia reklamacyj.

Komisya złożona z Naczelnika Gminy jako przewodniczącego, i z czterech członków przez Radę z własnego grona obranych, winna w przeciągu trzech dni rozstrzygać reklamacje, przed upływem przepisanego terminu wniesione, i czynić niezwłocznie w listach wyborczych poprawki, przez nią za stosowne uznane.

Przeciw odmownej uchwale komisji przysłuża reklamującemu prawo odwołania się do politycznej Władzy powiatowej. Odwołanie takie winno być w przeciągu dni trzech od uwiadomienia reklamującego o uchwale odmownej, wniesionej do komisji, która ma przedłożyć je niezwłocznie politycznej Władzy powiatowej.

Co do wyborów właśnie w toku będących, rozstrzygnięcie politycznej Władzy powiatowej jest stanowcze.

W ostatnim tygodniu przed wyborami żadnej poprawki w listach wyborczych przedsiębrać nie wolno.

Przy pierwszych wyborach po wejściu w życie niniejszej ordynacyi, w Gminach nie mających Rady gminnej, komisya składać się będzie z Naczelnika Gminy, i czterech obieralnych członków Gminy, których Naczelnik powoła.

§. 17.

Obwieszczenie terminu wyborów.

Najpóźniej na ośm dni przed wyborami, Naczelnik Gminy obwieści termin ich rozpoczęcia, z oznaczeniem miejsc, dni i godzin, w których każde koło wyborcze zebrać się winno, niemniej z oznaczeniem liczby Radnych i zastępców, przez każde koło wybrać się mających. Równocześnie zawiadomi o tém Naczelnik polityczną Władzę powiatową.

§. 18.

Czuwanie Władzy politycznej.

Polityczna Władza powiatowa winna czuwać nad tém, ażeby przygotowania do wyborów poczynione były wcześniej tak, aby z upływem peryodu wyborczego, nowa Reprezentacya gminna mogła działalność swoją rozpocząć.

Rozdział trzeci.

O przedsięwzięciu wyborów.

Komisya wyborcza.

§. 19.

Przy wyborach przewodniczy komisya wyborcza, złożona z Naczelnika Gminy, albo jednego z assesorów lub przysiężnych, jako Prezydującego, i z czterech do tego przez Naczelnika Gminy powołanych wyborców, posiadających warunki obieralności.

Polityczna władza powiatowa może do aktu wyboru zesłać delegowanego dla czuwania nad zachowaniem ustawy, i utrzymania spokoju i porządku.

Kolej wyborów w kołach.

§. 20.

Każde koło wyborcze zgromadza się osobno. Najpiérw wybiera trzecie, potem drugie, nakoniec piérwsze koło.

Każdy wyborca może wybierać z całego grona obieralnych członków Gminy bez względu na to, do którego koła należą.

Jawność. Zagajenie wyborów.

§. 21.

Wybory odbywają się publicznie.

Przed rozpoczęciem głosowania Przewodniczący komisji wyborczej, wyłuszczy zgromadzonym wyborcom postanowienia o warunkach obieralności, objęte §§. 9., 10. i 11. niniejszej Ordynacyi, objaśni przepisy względem głosowania i obliczania głosów, i wezwie wyborców, aby według własnego przekonania, niezawisłe od wszelkich pobocznych względów, i tak głosowali, jak tego według ich sumiennego zdania dobro Gminy wymaga.

Głosowanie.

§. 22.

W każdym kole wyborczém głosują najpiérw ci członkowie komisji wyborczej, którzy są uprawnieni do głosowania w tém kole. Potém jeden z członków powołuje do głosowania wyborców według porządku, w jakim są zapisani na liście wyborczej.

Wyborca nieobecny podczas wywołania swego nazwiska, może dopiéro po odczytaniu całej listy wyborczej głosować, i ma w tym celu zgłosić się do komisji wyborczej.

Głosowanie ustne lub pisemne.

§. 23.

Każdemu wyborcy wolno głosować ustnie lub pisemnie.

Wyborca, ustnie głosujący, ma wymienić nazwiska osób, które na Radnych, i te, które na zastępców wybiera, w liczbie jednak nie przenoszącej liczby Radnych i zastępców, których ma wybrać dotyczące koło.

Wyborca, głosujący pisemnie, poda na kartce spisane osobno nazwiska osób, mających według jego życzenia zostać Radnymi, a osobno nazwiska osób, mających zostać zastępcami, w liczbie odpowiedniej.

Nazwiska, przenoszące liczbę Radnych i zastępców, przypadającą na dotyczące koło, nie będą liczone przy obliczaniu głosów.

§. 24.

Zapisywanie głosów.

Przy ustnym głosowaniu, trzymający pióro, wpisze do listy głosujących natychmiast w obecności wyborcy, obok jego nazwiska, nazwiska przez niego wymienione. Równocześnie będą wymienione przez głosujących nazwiska, wpisywane do innej listy w ten sposób, iż nazwisko pierwszy raz wymienione będzie do niej wpisane, a za każdym następnym tego nazwiska wymienieniem, będzie dodana do niego porządkowa liczba 2., 3. i t. d.

Przy głosowaniu kartkami, trzymający pióro oznaczy w liście głosujących obok nazwiska wyborcy iż tenże kartkę oddał.

Kartki mają być aż do obliczenia głosów, zachowane w naczyniu, do którego je wyborcy składają.

§. 25.

Zamknięcie głosowania. Obliczenie głosów.

Po odebraniu głosów od wszystkich obecnych wyborców, którzy do głosującego właśnie koła wyborczego należą, Prezydujący w komisji wyborczej ogłosi, iż głosowanie jest ukończone, poczem komisya porówna, co do ustnego głosowania, obie prowadzone listy, co do głosowania kartkami, liczbę oddanych kartek z listą głosujących.

Komisya rozstrzygnie natychmiast wątpliwości, powstałe z dostrzeżonych może pomyłek, i przystąpi do obliczenia głosów.

W celu obliczenia głosów pisemnie podanych, jeden z członków komisji odczytywać będzie nazwiska na kartkach spisane; drugi zaś każde, pierwszy raz wymienione nazwisko zapisze, a za każdym powtórnym tego samego nazwiska wymienieniem, doda liczbę porządkową 2., 3. i t. d.

Wynikłość obliczenia ma być zapisana na liście głosujących, a Prezydujący i członkowie komisji listę podpiszą.

§. 26.

W każdym kole wyborczém ci, którzy otrzymali największą ilość głosów na Radnych, mają być uznani Radnymi, ci zaś, którzy otrzymali największą ilość głosów na zastępców, mają być uznani zastępcami.

Jeżeli przy równej ilości otrzymanych głosów powstaje wątpliwość, kto ma być uznany Radnym lub zastępcą, rozstrzyga los.

§. 27.

Wstąpienie na opróżnioną posadę.

Jeżeli wybrany Radny lub zastępca nie posiada warunków obieralności, albo nie przyjmuje wyboru, wstępuje natomiast ten, który w dotyczącem kole wyborczém po wybranych Radnych, lub względnie po wybranych zastępcach największą ilość głosów otrzymał. Takie zastąpienie nie uwalnia jednak nie przyjmującego wyboru od kary pieniężnej, jeżeli się do niego postanowienie §. 20. Ust. gm. stosuje.

§. 28.

Jeżeli liczba wybranych w którym kole wyborczém Radnych lub ich zastępców, nie będących wyznania chrześcijańskiego, przenosi jedną trzecią część liczby wszystkich, na to koło przypadających Radnych lub ich zastępców, natenczas ustąpią z pomiędzy wybranych, nie będących wyznania chrześcijańskiego, ci, którzy najmniej głosów otrzymali, a natomiast wstąpią ci z pomiędzy chrześcijan, którzy po wybranych chrześcijanach największą ilość głosów otrzymali.

§. 29.

Głosy stracone. Obranie zastępcy Radnym.

Nazwiska wybranych w kole, które już głosowało, mają być w kole, głosować mającém, przed rozpoczęciem głosowania do wiadomości podane.

Głosy padające na wybranego już w inném kole Radnego, również głosy, przy głosowaniu na zastępców, padające na obranego już w inném kole zastępcę, nie będą liczone.

Jeżeli wybrany już zastępca zostanie przez następnic głosujące koło obrany Radnym, natenczas wstąpi na jego miejsce jako zastępca ten, kto w dotyczącem kole otrzymał największą po nim ilość głosów, danych na zastępców.

§. 30.

Zamknięcie czynności wyborczej. Unieważnienie wyborów.

Skoro wybory we wszystkich kołach wyborczych dokonane zostały, komisya odda do przechowania

zwiérzchności gminnej listy głosujących wraz z kartkami, jeżeli takowe dawano.

Naczelnik ogłosi w Gminie nazwiska wybranych, i przedłoży spis tych nazwisk politycznej Władzy powiatowej.

Polityczna Władza powiatowa winna wybory, które padły na osoby, nie posiadające warunków obieralności (§§. 9., 10. i 11.) w przeciągu 14 dni unieważnić, jako niezgodne z ustawą, zostawiając wolność rekursu do Namiestnictwa.

Zarzuty przeciw postępowaniu przy wyborach.

§. 31.

Zarzuty przeciw postępowaniu przy wyborach, mają być w przeciągu dni ośmiu po ukończeniu wyborów wniesione do Naczelnika Gminy, który w przeciągu dni trzech winien je przedłożyć Namiestnictwu do ostatecznego rozstrzygnięcia.

Jeżeli w przeciągu dni ośmiu nie wniesiono żadnych zarzutów, lub jeżeli wniesione zostały odrzucone jako nieuzasadnione, nowo wybrana Rada gminna przystąpi do wyboru zwiérzchności gminnej.

Dział VI.

O wyborze zwiérzchności gminnej.

Wezwanie do wyboru.

§. 32.

Na wezwanie najstarszego wiekiem członka nowo wybranej Rady, zbiorą się jej członkowie w oznaczonym dniu i w oznaczonej godzinie, w celu wybrania zwiérzchności gminnej.

Członkowie Rady, którzy się albo wcale nie stawią, albo przed ukończeniem wyboru oddalą, nie usprawiedliwszy dostatecznie swęj nieobecności, podlegają karze pieniężnej, którą Rada może aż do wysokości 20 złr. wymierzyć.

Przeciw orzeczeniu téj kary służy odwołanie się do Wydziału powiatowego.

Zasądzone kary wpływają na rzecz ubogich miejscowych.

§. 33.

Zawiadomienie politycznej Władzy powiatowej.

Naczelnik politycznej Władzy powiatowej ma prawo, dla czuwania nad prawnością postępowania, albo sam być przy wyborach obecnym, albo zesłać swego delegowanego.

Naczelnik Gminy winien przeto wcześniej zawiadomić Naczelnika téj Władzy o dniu i godzinie wyboru.

Przewodniczenie podczas wyboru.

§. 54.

Najstarszy wiekiem członek nowowybranej Rady przewodniczy jej podczas wyboru, przy pomocy dwóch członków, których sobie przybierze.

Obieralność i wyjątki.

§. 55.

Tylko członek Rady gminnej może być obrany członkiem zwierzchności gminnej.

Nie może być jednak obrany:

1. kto nie jest w Gminie stale zamieszkałym;
2. kto zostaje w czynnej służbie jako urzędnik i sługa c. k. Dworu, Państwa, kraju, zakładów lub funduszków publicznych;
5. kto z obranym już członkiem zwierzchności gminnej jest w pierwszym lub drugim stopniu spokrewnionym lub powinowaconym;
4. duchowny jakiegokolwiek wyznania, i nauczyciel szkoły miejscowej.

Naczelnikiem Gminy lub jego zastępcą nie może być obrany, kto nie jest wyznania chrześcijańskiego.

Warunki ważności wyboru. Sposób głosowania.

§. 56.

Do ważności wyboru potrzebna jest obecność przynajmniej trzech czwartych części całej ilości członków Rady i bezwzględna większość głosów obecnych. Rada postanowi, czy głosowanie ma się odbywać ustnie, czy kartkami.

W każdym razie wolno członkowi Rady, nieświadomemu pisma, głosować ustnie.

Przy zapisywaniu i obliczaniu głosów należy zastosować przepisy objęte §§. 24. i 25.

§. 57.

Wybór Naczelnika Gminy.

Najpierw ma być przedsięwzięty wybór Naczelnika.

Jeżeli przy pierwszym głosowaniu nikt bezwzględnej większości głosów nie otrzyma, nastąpi powtórne głosowanie, a jeżeli przy powtórnym głosowaniu bezwzględna większość nie zostanie osiągnięta, nastąpi wybór między dwoma.

Przy wyborze między dwoma wolno tylko na tych dwóch członków Rady głosować, którzy przy powtórnym głosowaniu otrzymali największą ilość głosów. Przy równości otrzymanych głosów rozstrzyga los, który z nich ma być do wyboru między dwoma przedstawionym. Głos, przy trzecim głosowaniu dany za członkiem, do wyboru nie przedstawionym, jest nieważnym.

W razie równości głosów przy wyborze między dwoma rozstrzyga los.

Wybór assesorów lub przysiężnych.

§. 38.

Skoro Naczelnik wybranym został, Rada przystąpi do wyboru reszty członków zwierzchności.

Głosowanie na każdego członka zwierzchności odbywa się osobno w sposób przepisany §. 37.

Wybór nieważny.

§. 39.

Jeżeli członkiem zwierzchności obrany został taki członek Rady, który według §. 35. obranym być nie może, wybór jego jest nieważny, i nowy wybór ma być natychmiast przedsięwzięty.

Wybór zastępcy Naczelnika.

§. 40.

Po dokonanym wyborze członków zwierzchności, Rada niezwłocznie przystąpi do wyboru zastępcy Naczelnika Gminy z grona assesorów lub przysiężnych, w sposób przepisany §. 37.

Wpisanie do księgi uchwał. Zawiadomienie Władz.

§. 41.

Rezultat wyboru zwierzchności gminnej ma być zapisany w księdze uchwał, i tamże podpisami Przewodniczącego podczas wyboru, równie jak wszystkich głosujących Radnych stwierdzony, a następnie tak politycznej Władzy powiatowej, jako też Wydziałowi powiatowemu do wiadomości podany.

Wybory uzupełniające.

§. 42.

Przepisy objęte §§. 32. — 39. mają być zastosowane do wyborów przedsięwziętych w ciągu peryodu wyborczego, wskutek opróżnienia posady Naczelnika lub innego członka zwierzchności.

W pierwszym wypadku zastępca Naczelnika, w drugim Naczelnik winien zwołać Radę, i przewodniczyć jej podczas wyboru.

